

とうごろん
Úvod do syntaxe (統語論) japonštiny

「私は学生です。」 *「は学生です私。」
 「キャピはけさキャピでキャピりました。」

- pravidla, která generují nekonečné množství gramaticky správných vět - syntax (Chomsky)
- skladba věty (základní škola)

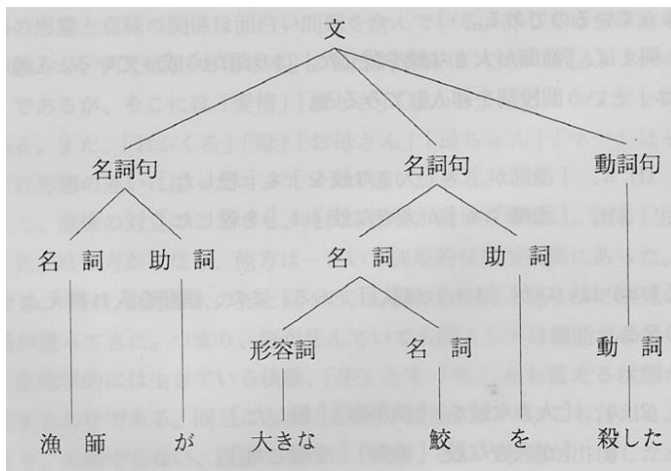
こうせいすぶんせき
I. Analýza jazykové struktury 構成素分析

- základní úkolem syntaxe je vysvětlení struktury věty, slova nejsou „zaječí bobky“, vytvářejí organické celky (fráze), které se postupně slučují

př.: 漁師が 大きな鯨を 殺した。 *漁師 が大きな鯨 を殺した。

[[漁師][が]] [[[[大きな][鯨]]][を]] [殺した]

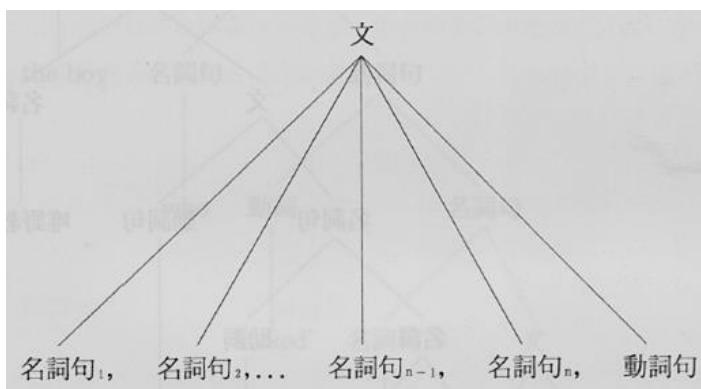
- můžeme doplnit syntaktickými značkami (slovní druhy a fráze) a upravit do stroměčkové formy:

くこうぞうひょうしき
 - zobrazení frázové struktury (句構造標識)

II. Struktura japonské věty

- sloveso, které je na pravé periferii předchází jmenné fráze, atd.

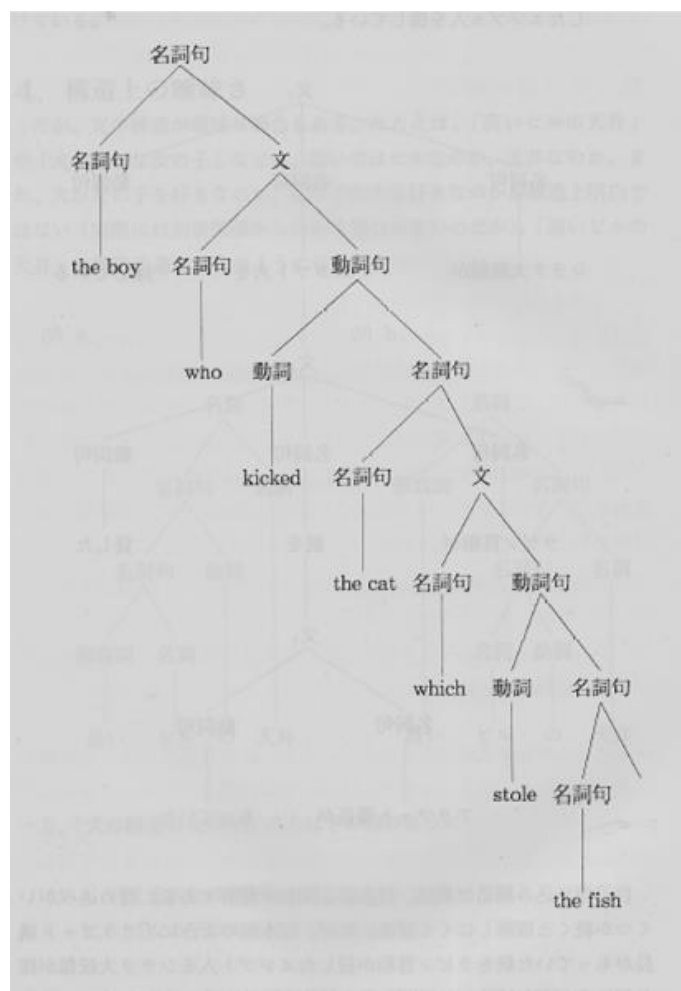
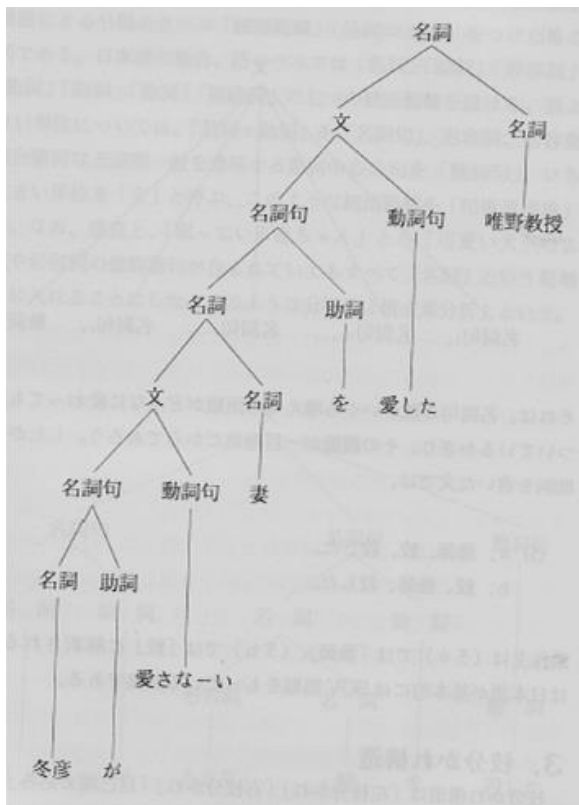
- vzhledem k tomu, že informaci o funkci jednotlivých jmenných frází nesou partikule, je jejich pořadí v zásadě

volné, nicméně pokud partikule vynecháme SOV 「漁師 鯨 殺した。」

III. Stromečková struktura 枝分かれ構造

- rozlišujeme jazyky s levým a pravým větvením - japonština???

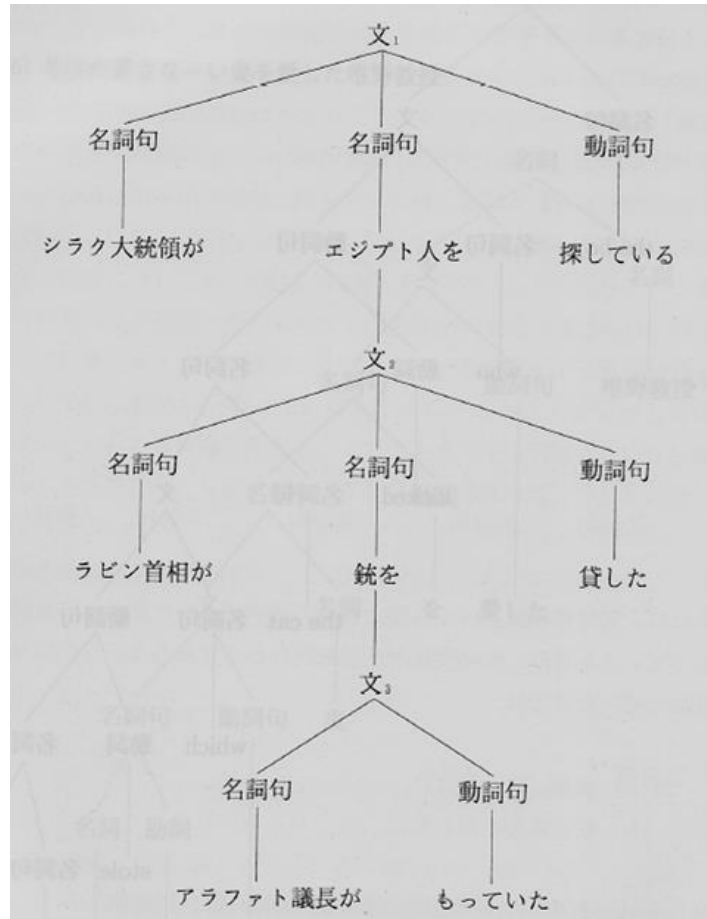
ぷ.) 冬彦が愛さない妻を愛した唯野教授   př.) the boy who kicked the cat which stole the fish

- další možností je vkládání (imbedding 自己埋め込み構造)

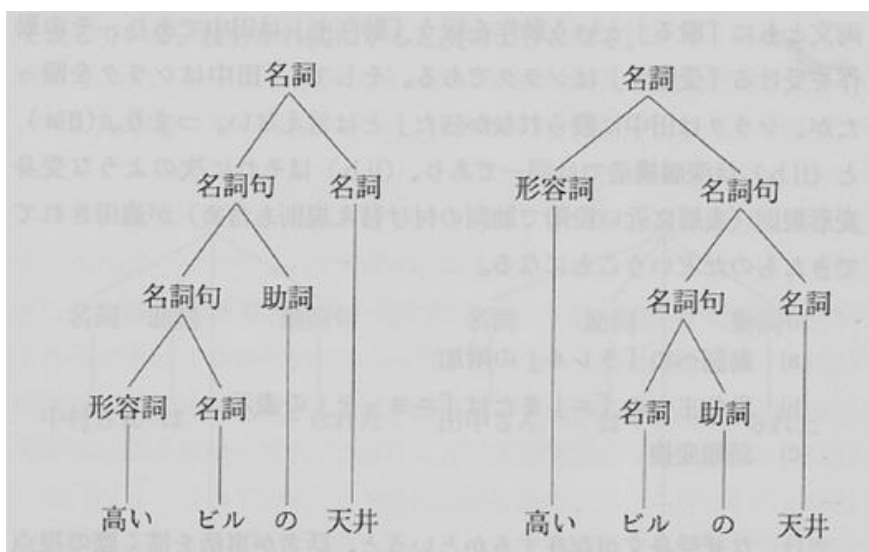
- v japonštině teoreticky možné, prakticky extrémně problematické

ぷ.) シラク大統領がラビン首相がアラファット議長がもっていた銃を貸したエジプト人を探している。

IV. Strukturní ambiguita こうぞうじょう あいまい 構造上の曖昧さ

- povrchové struktury mohou být víceznačné př.) てんじょう 高いビルの天井

IV. Struktura pasiva 受け身の構造

- v indoevropských jazycích pasivní transformace:

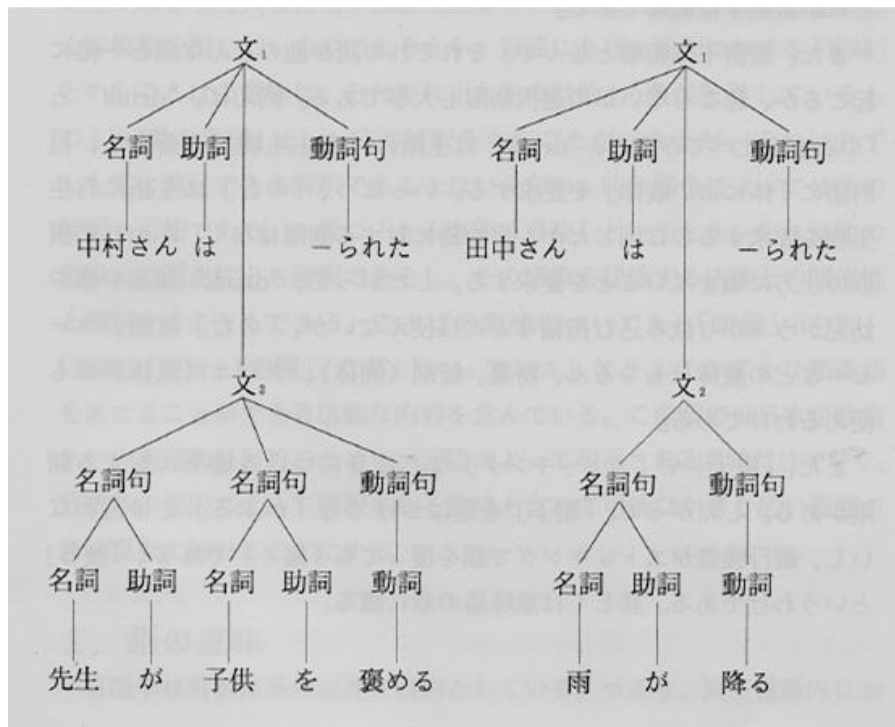
山田さんがシラクを殴った。 → シラクが田中に殴られた。

- pouze posun podmět - ne/přímý předmět, pasivum slovesa

- japonština má i zvláštnost v podobě trpitelského pasiva 迷惑受け身

př.) 中村さんは子供を先生に褒められた。

田中さんは雨に降られた。

???

Čím se zabývá syntax?

Co je typické pro skladbu japonské věty?

Jaký je základní slovosled japonské věty a jak se to pozná?

Uveďte příklad strukturní ambiguity i s oběma interpretacemi.

Uveďte příklad rozvité (ale jednoduché) japonské, která obsahuje ditranzitivní sloveso, a zaneste její frázovou strukturu do stromečkového zápisu.